

Hvidbog

Høring af forslag til tillæg nr. 4 til Råstofplan 2012 for Region Syddanmark

Råstofgraveområde ved Ødis-Taps i Kolding Kommune

Oktober 2015

Indledning

Regionsrådet vedtog d. 29. september 2014 Forslag til tillæg nr. 4 til råstofplan 2012 for et graveområde ved Ødis-Taps i Kolding Kommune.

Regionsrådets forslag til tillæg har været udsendt i offentlig høring i 8 uger i perioden 13. oktober - 9. december 2014. Der modtaget 7 bemærkninger, den ene med 169 medunderskrivere.

De oprindelige bemærkninger kan ses på regionens hjemmeside.

Denne hvidbog indeholder en afskrift af argumenterne i de enkelte bemærkninger samt Regionsrådets svar.

Indledningsvist består hvidbogen en række generelle bemærkninger fra Regionsrådet vedrørende de hensyn der skal afvejes ved udlægning af nye graveområder og hvad man ikke kan.

En stor del af de indkomne høringssvar omhandler den afledte trafik. Derfor er der i den generelle del også et afsnit om vejadgang, hvor der svares på de fælles synspunkter der er indkommet i høringssvarene. De dele af høringssvarene der er mere specifikke, er besvaret under den enkelte bemærkning. De indkomne bemærkninger til plantillægget er markeret med sort skrift, efterfulgt af Regionsrådets svar med rød skrift.

Region Syddanmark har i samarbejde med Kolding Kommune som supplement til høringen afholdt et offentligt informationsmøde i Taps d. 19. august 2015. Referatet af mødet kan ses sidst i denne hvidbog. Et væsentligste synspunkt på informationsmødet var den tunge trafik som grusgravningen vil medføre for Ødisvej. I afsnittet herunder med regionsrådets generelle bemærkninger og under regionsrådets svar på konkrete bemærkninger er angivet regionsrådet kommentarer hertil.

Regionsrådets generelle bemærkninger

Forsyning med råstoffer til byggeri, veje, diger og andre infrastrukturanlæg er grundlæggende for den fortsatte udvikling og velstand i Region Syddanmark. Regionen har til opgave at gennemføre en kortlægning af råstoffer og etablere den overordnede planlægning af den fremtidige indvinding.

Tillægget til råstofplan 2012 tager udgangspunkt i den strategi der er fastlagt i selve råstofplanen. Strategien kan opsummeres i to hovedpunkter:

- Regionens fire delområder: Sønderjylland, Sydvestjylland, Trekantområdet og Fyn skal være selvforsynende med sand, grus og sten
- Forsyningshorisonten indenfor graveområderne skal svare til efterspørgslen i to planperioder (24 år) i hvert af de fire delområder

Strategien med selvforsyning i hvert af regionens fire delområder er valgt ud fra ønsket om en balance mellem på den ene side minimering af transportarbejdet og på den anden side hensyntagen til landskaber, natur og menneskers sundhed. Samtidig medvirker den valgte struktur til at transportafstanden i sig selv ikke bliver en væsentlig fordyrende faktor.

Den 24-årige forsyningshorisont er baseret på dels et ønske om fortsat forsyningsikkerhed og dels usikkerhed i ressourceopgørelsen. Usikkerheden består i at restressourcen i graveområderne ikke lader sig beregne præcist, at der er behov for forskellige råstofkvaliteter samt i, at der altid vil være lodsejere, der ikke

ønsker en ressource på deres ejendom udnyttet. Planlægningshorisonten på 24 år er derfor nødvendig for at opretholde forsyningssikkerheden i regionen.

Regionsrådet har vurderet at det vil medføre den samlet set mindste miljøbelastning at vælge denne strategi. Samtidig er Regionsrådet bevidste om, at den decentrale forsyning kan medføre gener i form af støj og trafik belastning lokalt.

Ved udarbejdelsen af råstofplan 2012 lykkedes det ikke at opfylde målet om udlæg af graveområder til 24 års forbrug på Fyn og i Sydvestjylland. I Trekantsområdet er der kun akkurat balance mellem ressourcer og vurderet behov. Derfor har Regionsrådet tilkendegivet, at Region Syddanmark vil være indstillet på at udarbejde tillæg til råstofplanen med nye graveområder i planperioden i disse dele af regionen.

Særligt i Sydvestjylland, men også i Trekantområdet er der således behov for yderligere graveområder til sikring af en fortsat stabil forsyning med råstoffer. Med dette udgangspunkt er dette tillæg nr. 4 til råstofplanen for et råstofgraveområde ved Ødis-Taps i Kolding Kommune udarbejdet. *Afvejning af interesser*

Når regionsrådet udlægger graveområder er det i høj grad overordnede samfundsmæssige interesser der skal overvejes, bl.a. forsyningssikkerhed, arbejdspladser, samlet trafikbelastning i regionen, beskyttelse af natur, miljø, drikkevand, landskab og forhistoriske levn. Samtidig er råstofferne ikke jævnt fordelt af naturen, og man er derfor henvist til at indvinde dem der hvor de findes.

Inden regionsrådet udlægger nye graveområder skal der foretages en overordnet interesseafvejning. De interesser der skal afvejes er fastsat i råstoflovens § 3. I forhold til dette tillæg er der tale om:

På den ene side skal der tages hensyn til

- råstofressourcens omfang og kvalitet,
- sikring af råstofressourcens udnyttelse og
- erhvervsmæssige hensyn

På den anden side skal der lægges vægt på

- miljøbeskyttelse,
- vandforsyningsinteresser,
- beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser,
- naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser,
- en hensigtsmæssig byudvikling,
- infrastruktur anlæg,
- jord- og skovbrugsmæssige interesser,

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der jf. råstofloven ikke kan tages andre hensyn end dem der er listet op ovenfor. Det betyder fx, at der ved vurderingen af om et areal skal udlægges som graveområde, ikke kan inddrages et eventuelt fald i enkelte ejendommers handelsværdi mens gravningen pågår, ligesom der ikke er hjemmel til at inddrage en efterfølgende værdistigning hvis efterbehandlingen medfører en øget herlighedsværdi.

Det er meget vanskeligt at finde områder for råstofindvinding uden at det kan give en vis gene for naboer i den periode, hvor der graves. Nabogener vil blive formindsket så meget som det er muligt, men ikke helt fjernet gennem vilkår i de enkelte gravetilladelser om begrænsning af støj- og støvgener samt afskærmning af indvindingsområder med jordvolde og beplantning. Sådanne vilkår stilles af regionen i forbindelse med meddelelse om gravetilladelse.

Indvindingsteknologien er de senere år blevet væsentlig forbedret, således at de maskiner der anvendes i dag er mere støjsvage end tidligere tiders materiel. De væsentligste gener ved indvinding i dag er ofte den afledte transport med lastbiler som i nogle områder bidrager med trafik på mindre veje tæt op ad bebyggelser.

Vejadgang

Myndighedsopgaven vedrørende råstofindvinding er regionens ansvar, mens kommunen er myndighed på bl.a. vejområdet. Det betyder at regionen ikke har mulighed for at regulere trafikken på offentlig vej eller beslutte at der f.eks. skal laves cykelstier, ekstra afstribning eller svingbaner. Behovet for tiltag skal vurderes af vejmyndigheden som i dette tilfælde er Kolding Kommune. Region Syddanmark har både i forbindelse med udarbejdelsen af miljørapporten og under og efter høringen af forslaget til tillæg nr. 4 til råstofplan 2012 været i dialog med Kolding Kommune.

I forhold til vejbetjeningen har Kolding Kommune vurderet Ødisvej i forhold til den kommende, forventede belastning. Kommunen har bl.a. bemærket at: " Broen over Taps Å er ikke nedklassificeret (dvs. den har tilstrækkelig bæreevne) og transporterne er ikke tungere end alm. lastvogne, så vi kan ikke nægte dem at køre der. Vejen er ellers i fornuftig stand. Det er endvidere vurderet, at der med det nuværende vejnet ikke kan peges på alternative ruter." På informationsmøde i Taps den 19. august 2015 blev dette uddybet bl.a. således: Ødisvej er ikke ringere en andre veje i kommunen med tilsvarende størrelse og trafik. Kolding Kommune har som vejmyndighed pligt til at holde vejene i stand. Hvis der er skader der udgør en sikkerhedsrisiko bliver de udbedret med det samme. Øvrige reparationer og forbedringer indgår i kommunens prioritering sammen med de andre vejstrækninger.

Region Syddanmark er enige med Kolding Kommune. Regionsrådet har undersøgt de mest oplagte ruter til større veje i forhold til vejlængde og antallet af boliger (ifølge BBR) inden for 25 meter fra vejmidten. Den mest direkte rute vurderes at være via Ødisvej til rute 170 i Taps. Her passerer 39 boliger på en strækning på 3,6 km. Køres i stedet over Ødis og herefter via Steppingvej til den kommende motorvejstilkørsel ved Hoppehuse passerer 36 boliger og strækning til overordnet vej øges til 9,9 km. Sydover kan man komme til motorvejsafkørsel 66 Christiansfeld ved at køre ad Frørupvej og Frørup Landevej. Ruten går gennem landsbyen Frørup og passerer i løbet af det 7,4 km lange forløb 49 boliger.

Region Syddanmark er enig i at Ødisvej er en forholdsvis smal vej. Regionsrådet vurderer at Ødisvej, på trods af at vejen er forholdsvis smal, ikke er uegnet til lastbiltransport og ikke i væsentlig grad er smallere end veje der flere andre steder betjener råstofgrave. De steder hvor der indvindes råstoffer er ofte beliggende i det åbne land. Det skyldes bl.a. at det er her der er færrest naboer der vil opleve gener fra råstofgraven. Det betyder imidlertid også, at der sjældent er større veje direkte til råstofgraveområder. Hvis eksempelvis direkte udkørsel til tosporede veje var et kriterie for placeringen af nye graveområder, ville det i langt højere grad være nødvendigt at placere råstofgrave meget tæt på større, samlede bebyggelser.

Miljøvurdering

Udover interesseafvejningen efter råstofloven er der lavet en miljøvurdering efter miljøvurderingsloven. Denne miljøvurdering kan ses dels i råstofplanen og dels i den miljørapport der er en del af tillægget til råstofplanen.

Udgangspunktet for miljøvurderingen er det brede miljøbegreb, som det fremgår af bilag 1 til lov om miljøvurdering. I henhold til kap. 7 stk. 2 skal miljøvurderingen indeholde oplysninger, der med rimelighed kan forlanges under hensyntagen til det trin i planhierarkiet, som planen befinder sig på.

Der er foretaget en nærmere gennemgang efter punkterne i bekendtgørelsens bilag 1. Det konkrete område bidrager til at udmønte den overordnede strategi i Råstofplan 2012. Derfor vil en del af bilagets punkter være dækket af den samlede miljøvurdering af råstofplanen: Oplysninger om klimatiske effekter og materielle goder er således ikke aktuelt for udlæg af det enkelte graveområde, men indgår i den samlede miljøvurdering af råstofplanen.

Karl Nielsen og Heine Jensen

På vegne af 169 Borgere i Taps og omegn

I den underskrevne protestskrivelse bemærkes:

I forbindelse med påtænkt råstofindvinding i Brænøre, protesterer undertegnede herved imod, at der gives tilladelse til at den resulterende trafik ledes ad Ødisvej, forbi Tapsøre og gennem Taps By.

Den tunge trafik vil løselig beregnet kunne dreje sig om op til 16000 lastbiltog årligt, der skal passere gennem byen, over Taps Å, få meter forbi vores middelalderlige kirke og kirkegård, og stensætning. Sluttelig forbi vores skole indrettet som børnehave og dagligdag for ressourcetsvage børn og unge. Risiko for skade på mange gamle huse, bygget på syldsten, beliggende få meter fra vejen. Udover ovennævnte gener vil til- og frakørslen til vej 170 være et kæmpe trafikalt problem, både for trafikken på landevejen og udkørsel fra byen.

Udover ovennævnte vil den tunge trafik, trafikalt blive en ekstremt farlig vej for alle børn, især vore skolebørn ved busstoppested ved skolen.

Vort naturlige krav må derfor være, at kommunen må finde alternative adgangsveje for transport af råstoffer.

I et følgebrev anføres som supplement til protestskrivelsen:

Landevejen mellem Ødis og Taps har efter vores vurdering slet ikke en beskaffenhed, der retfærdiggør massiv tung lastvognstrafik overhovedet. Flere steder på vejstrækket kan to lastbiler kun med stor forsigtighed passere hinanden. I forvejen er der en del tung trafik med landbrugsmaskiner.

Der anmodes om at til- og frakørselsforholdene fra indvindingsstedet indtænkes og revurderes. Den eksisterende vej er som beskrevet ikke brugbar som transportvej for yderligere tung trafik. Vi mener derfor at en evt. godkendelse fra regionsrådet, som konsekvens samtidig må betyde, at der etableres et nyt vejnet som først skal være etableret inden råstofindvindingen kan påbegyndes.

Der er medsendt kopi af indsigelse til Kolding Kommune vedr. trafikale forhold.

Som det fremgår af Forslag til tillæg nr. 4, er den totale råstofmængde vurderet til 1.360.000 m³ sand, grus og sten - heraf ca. 250.000 m³ grus og sten > 2 mm. Den totale råstofmængde er ikke det samme som den udnyttelige mængde: Der vil gå en mængde fra, da der skal holdes afstand til vejen og nabomatrikler, opføres støjvolde indenfor arealet og der skal efterlades skråninger så der ikke er skredfare. Derudover vil en del af det opgravede materiale ledes tilbage i graven efter oparbejdning af salgsprodukter. Det er ikke urealistisk at antage, at den udnyttelige mængde, der skal køres ud af graven, er ca. 50 % af den totale råstofmængde, altså ca. 700.000 m³. Hvis råstofforekomsten udnyttes i løbet af en 10-årig periode, vil det med 20 m³ pr. lastbil blive til 3500 kørsler og et tilsvarende antal tomme returlæs årligt. Regnes der med 250 arbejdsdage pr. år og en åbningstid i graven fra 7.00-18.00 vil det i gennemsnit blive 2,5 lastbilkørsler i timen eller 28 biler pr. dag.

Da grusprodukterne ofte skal indgå i dagens produktion på byggepladser, vil der formentlig være en større trafikmængde i forbindelse med morgenåbning i grusgraven (typisk kl 7.), og en tilsvarende lavere trafik-

mængde på andre tider af dagen.

Kolding Kommune har foretaget trafiktælling på Ødisvej i 2012. Tællestationen var placeret mellem nr. 43 og 53. Resultatet af tællingen er opgjort som årsdøgntrafikken. Årsdøgntrafikken er defineret som det antal biler der passerer en tællestation i begge retninger i løbet af et gennemsnitsdøgn opgjort som gennemsnit over hele året.

Årsdøgntrafikken på Ødisvej blev opgjort til 431 køretøjer, heraf 53 lastbiler. Årsdøgntrafikken for cykler er 5.

Selvom den forventede procentvise stigning i lastbiltrafikken på 53 % kan synes af meget, er det Regionsrådets vurdering, at en stigning fra 53 til 81 lastbiler og en samlet stigning fra 431 til 459 biler pr årsdøgn vil kunne mærkes, men ikke i væsentlig grad vil forringe forholdene for beboerne langs Ødisvej.

Regionsrådets kommentarer er uddybet i afsnittet "*Regionsrådets generelle bemærkninger*" forrest i hvidbogen.

Casper Nøhr

Jeg vil gerne gøre indsigelse og sige pænt nej tak til at der gennemføres råstofindvinding fra matr. nr 1d og 1h i Brænore.

Tidligere fik ejeren af adressen lov til at regulere terrænet. Dette blev også i den grad udført, da der kørte lastbiler i pendulfart fra firmaet Bakkegården fra morgen til aften. De præsterede at ødelægge grøfterne ca. 50 m i begge sider af vejen fra udkørslen! Disse var kørt godt og grundigt op. Desuden lå vejen i ca. 2 cm mudder i samme omfang 50 m fra udkørslen i begge retninger! Dette stod på i ca. 3 uger. Min bil var så at sige smurt ind mudder og smadder hver dag. Det er ikke i orden i min verden! Ejeren eller Bakkegården kunne bestemt ikke håndtere at holde orden eller noget der ligner. Dette påtalte jeg personligt overfor kommunen og i fik efter et par dage lukket for det svineri.

Vejen er ikke beregnet til den slags tunge trafik flere gange om dagen, hverken hvad angår vedligeholdelse, stand eller breddemæssigt. Husene langs Ødisvej ligger yderligere meget tæt på vejen. Dette vil betyde stor gene for alle beboere og for husenes stand. Desuden vil huspriserne i Brænore og omegn falde drastisk da støj og trafik vil skræmme alt og alle væk! Hvem har lyst til og have en stor sorteremaskine stående og banke i sin baghave? Og så samtidig leve med store lastbiler på smalle veje buldre forbi sit hus?

Jeg synes bestemt det er en rigtigt dårlig ide, og I skulle tage og kigge andre steder efter råstoffer. Vejen og de tæt på liggende huse hele vejen langs Ødisvej er simpelthen ikke gearret til den trafik og larm.

Regionsrådet er enige i at det kan være forbundet med gener at være nabo til en råstofgrav og er også enige i, at en øget trafik - især med lastbiler - kan gøre det mere utrygt at være cyklist og fodgænger. Regionen er bekendt med at der mellem 2006 og 2008 har været en større indvinding uden tilladelse på matr.nr. 1d Brænore By, Taps som Kolding Kommune har standset gennem et påbud. Da der ikke var givet en tilladelse til råstofgravning, var der derfor heller ikke stillet vilkår der normalt stilles efter råstofloven vedr. foranstaltninger der kan begrænse fx jord på vejen og støv- og støjgener for naboerne. Der har heller ikke været

taget stilling til om der var behov for ændring af vejforholdene ved indkørslen til området. Regionen vil have en særlig opmærksomhed på renholdelse af vejen, når der senere gives en tilladelse til grusgravning efter råstofloven.

Regina Astrid Dreyfus Jensen og Thomas Bjørn Laugesen

Vi skriver her med en indsigelse vedrørende råstofgraveområde, matr.nr 1d og 1h Brænore ved Ødis-Taps. Da vi bor som nabo til dette ønskede graveområde, ser vi en stor gene i at skulle bo ved siden af dette graveområde, både vedrørende støj, samt den trafik med store lastbiler der vil opstå ved sådan et erhverv. Vejen er ikke egnet til de store lastbiler m.m. da vejen er forholdsvis smal og der er derfor er risiko for færdselsuheld/ulykker. Vejen ville blive fyldt med mudder / jord m.m. som vil ramme op på vores hus, da huset ligger tæt ved vejen. Der forekommer desuden også børn i nærheden, også på vores adresse og derfor synes vi ikke at det er sikkert at have sådan et graveområde som nabo. Ved at have sådan et område som nabo ville vores ejendomsvurdering falde, hvilket vi absolut ingen interesse har i og derfor ikke ønsker at der kommer dette råstofområde på matr.nr 1d og 1h i Brænore.

Regionsrådet er enige i at det kan være forbundet med gener at være nabo til en råstofgrav og er også enige i, at en øget trafik - især med lastbiler - kan gøre det mere utrygt at være cyklist og fodgænger.

Regionen er bekendt med at der mellem 2006 og 2008 har været en større indvinding uden tilladelse på matr.nr. 1d Brænore By, Taps som Kolding Kommune har standset gennem et påbud. Da der ikke var givet en tilladelse til råstofgravning, var der derfor heller ikke stillet vilkår der normalt stilles efter råstofloven vedr. foranstaltninger der kan begrænse fx jord på vejen og støv- og støjgener for naboerne eller taget stilling til om der var behov for ændring af vejforholdene ved indkørslen til området. Regionen vil have en særlig opmærksomhed på renholdelse af vejen, når der senere gives en tilladelse til grusgravning efter råstofloven.

Regionsrådets kommentarer er uddybet i afsnittet "*Regionsrådets generelle bemærkninger*" forrest i hvidbogen.

Morten Schmidt Christiansen

Indsigelse vedr. Tillæg til Råstofplan 2012- råstofgraveområde ved Ødis-Taps i Kolding Kommune. Jeg Morten Christiansen, Ødisvej, 6070 Christiansfeld sender hermed min indsigelse vedr. råstofplan 2012. Jeg finder ikke forslaget om råstofgraveområde relevant for det omtalte område. Hertil finder jeg flere grundlag. Placeringen af det udtænkte råstofgraveområde bekymrer mig en anelse, da der i mine øjne ikke kan være taget højde for blandt andet vejens bredde på 4.30 m. Hvis man på denne vej dertil regner lastbiler, gravemaskiner osv, så kan jeg da sagtens forestille mig hvad der kommer til at ske med statskoven og dens besøgende samt dyreliv, cykelklubben der benytter vejen flere gange ugentligt, børnehaven og dagplejemødre, der går ture her osv osv. Skal alt dette ødelægges på grundlag af et graveområde, hvor lastbiler og store maskiner skal drøne forbi flere gange i døgnet?! Har nogen tænkt på at dette kan være farligt på så lille en vej?

Region Syddanmark er enig i, at en øget trafik - især med lastbiler - kan gøre det mere utrygt at være cyklist og fodgænger.

I forbindelse med råstofgravning vil der være transport af råstoffer fra graven med lastbil. Det er dog ikke

almindelig praksis at gravemaskiner og andet større entreprenørustyr kører på vejene, da de som regel overstiger den tilladte størrelse/vægt for køretøjer på offentlig vej.

Regionsrådets kommentarer er uddybet i afsnittet "Regionsrådets generelle bemærkninger" forrest i hvidbogen.

www.taps.dk By og idrætsforening

v/ Kai Eskelund

Høringssvaret er modtaget 1 uge efter høringsperiodens udløb.

Udvinding af måske mere end 1600 mil. M3 sand og grus, samt et ukendt returforløb af fyld og jord til re-etablering. Omregnet til lastbillæs af 40-50 tons totalvægt, bliver det uoverskueligt mange transporter.

Vi (især de der bor på Ødisvej) er utroligt skuffede over ikke at være blevet inddraget ved personlig, direkte henvendelse ved et så graverende indgreb i vor hverdag. Herfra lyder ikke en indsigelse, men et "anskrig" dersom man har tænkt sig at gøre Taps by til trafikknudepunkt for grusgravning i Brænore.

Bygaden, broen over Taps Å ved kirken samt den resterende del af Ødisvej er på ingen måde dimensioneret til dobbeltrettet tung trafik. Der vil blive trafikkaos i bymidten, når de tunge, langsomme vogntog, måske flere ad gangen, skal sluses ud på rute 170 Koldingvej. Dette forstærkes yderligere, når rute 170 i 2017 bliver fødekæde til den nye motorvejstilkørsel ved Ødis-Steppingvejen syd for Kolding.

Skolebygningen og børnehavens legeplads ligger lige op ad vejen. Støjen vil genere væsentligt.

Mange huse - især de ældre - ligger tæt på vejen, enkelte under 1 meter fra vejkanten. Med erfaringen fra sidst der blev kørt grus fra Brænore i pendulfart endog mest med forvogne, ved vi at det giver enorme rystelser med sætningsskader til følge.

Hverdag med røg, støj, og møg giver ikke noget godt skudsmål: det vil udmønte et fald i huspriserne og de vil blive vanskeligere at omsætte.

Der er medsendt kopi af indsigelse til Kolding Kommune vedr. trafikale forhold.

Region Syddanmark er enig i, at en øget trafik - især med lastbiler - kan gøre det mere utrygt at være cyklist og fodgænger.

Som det fremgår af Forslag til tillæg nr. 4, er den totale råstofmængde vurderet til 1.360.000 m³ sand, grus og sten - heraf ca. 250.000 m³ grus og sten > 2 mm. Den totale råstofmængde er ikke det samme som den udnyttelige mængde: Der vil gå en mængde fra, da der skal holdes afstand til vejen og nabomatikler, opføres støjvolde indenfor arealet og der skal efterlades skråninger så der ikke er skredfare. Derudover vil en del af det opgravede materiale ledes tilbage i graven efter oparbejdning af salgsprodukter. Det er ikke urealistisk at antage, at den udnyttelige mængde, der skal køres ud af graven, er ca. 50 % af den totale råstofmængde, altså ca. 700.000 m³. Hvis råstofforekomsten udnyttes i løbet af en 10-årig periode, vil det med 20 m³ pr. lastbil blive til 3500 kørsler og et tilsvarende antal tomme returlæs årligt. Regnes der med 250 arbejdsdage pr. år og en åbningstid i graven fra 7.00-18.00 vil det i gennemsnit blive 2,5 lastbilkørsler i timen eller 28 biler pr. dag.

Da grusprodukterne ofte skal indgå i dagens produktion på byggepladser, vil der formentlig være en større trafikmængde i forbindelse med morgenåbning i grusgraven, og en tilsvarende lavere trafikmængde på andre tider af dagen.

Kolding Kommune har foretaget trafiktælling på Ødisvej i 2012. Tællestationen var placeret mellem nr. 43 og 53. Resultatet af tællingen er opgjort som årsdøgntrafikken. Årsdøgntrafikken er defineret som det antal biler der passerer en tællestation i begge retninger i løbet af et gennemsnitsdøgn opgjort som gennemsnit over hele året.

Årsdøgntrafikken på Ødisvej blev opgjort til 431 køretøjer, heraf 53 lastbiler. Årsdøgntrafikken for cykler er 5.

Selvom den forventede procentvise stigning i lastbiltrafikken på 53 % kan synes af meget, er det Regionsrådets vurdering, at en stigning fra 53 til 81 lastbiler og en samlet stigning fra 431 til 459 biler pr årsdøgn vil kunne mærkes, men ikke i væsentlig grad vil forringe forholdene for beboerne langs Ødisvej.

Region Syddanmark har sendt høringsbreve direkte til de berørte parter. Som part betragtes enhver med væsentlig, individuel interesse i sagens udfald. I dette tilfælde har regionen vurderet, at lodsejere/ansøger samt ejere af beboelser nærmest det foreslåede område skal betragtes som parter. Inden for denne radius vurderes det, at man i større eller mindre omfang vil kunne blive påvirket af aktiviteterne i selve råstofgraven. Regionen har desuden sendt orienteringsbreve til ejerne af de resterende tre beboelser i Brænøre. Derudover har forslaget til plantillæg været i offentlig høring i 8 uger. Den offentlige høring af tillægget har været annonceret på regionens hjemmeside jf. råstoflovens § 6a. Da der er tale om en offentlig høring, har enhver haft mulighed for at fremsende høringssvar.

Regionsrådets kommentarer er uddybet i afsnittet "*Regionsrådets generelle bemærkninger*" forrest i hvidbogen.

Kolding Kommune

Vandforsyning

Kolding Kommune har ingen indsigelser mod plantillæggsforslaget.

Vi ser gerne, at en kommende råstofindvinding holdes i umættede zone over grundvandsspejlet.

Vi er enige med Regionen om at efterbehandling af graveområdet skal ske ved ekstensivt landbrug, skov eller natur uden brug af pesticider og gødning.

Statens geologisk/hydrogeologiske kortlægning af området i 2013 har ændret på vores viden om området som bl.a. følgende: Området ligger inden for OSD, men uden for vandværkernes indvindingsopland. Det ønskede råstofindvindingsområde har kun en mindre sårbarhed. Der er dog et indsatsområde mht. nitrat ca. 150 meter vest for matr. Nr. 1d. Det primære grundvandsmagasin har nogen (10-15 meter) naturlig beskyttelse af ler. Afstanden til den nærmeste drikkevandsindvinding på Ødisvej 111 rettes til ca. 120 meter fra matr. Nr. 1d.

Ansøger oplyser, at der ikke forventes at skulle ske gravning under grundvandsspejl. Gravningen forventes derfor holdt i den umættede zone.

På baggrund af det oplyste har Region Syddanmark justeret kommunens kommentarer i miljørapporten. Afstanden til nærmeste drikkevandsindvinding er taget til efterretning.

Natur

I forbindelse med en scoping af forslaget til tillæg til råstofplan i juni måned udtalte jeg mig om natur og vandløb på vegne af Natur & Vand-afdelingen. Jeg nævnte bl.a., at det ville være relevant at få belyst hvor dybt, der skal graves i relation til opretholdelse af en upåvirket vandstand i to nærliggende moseområder og et vandløb – herunder en undersøgelse af det overfladenære grundvandsspejl ved naturtyperne, og hvordan gravningen kan forventes at påvirke det.

Der nævnes ikke sådanne undersøgelser i forslaget til råstofplan-tillægget. Der nævnes, at der ikke forventes gravet under grundvandsspejlet. Det nævnes også, at det forventes, at gravningen kan tilrettelægges, så moserne og vandløbet ikke påvirkes negativt – eksempelvis gennem vilkår i en gravetilladelse om vandindvinding, afstand til naturområderne og gravedybder nær disse.

Natur & Vand havde foretrukket, at der blev foretaget en konkret vurdering af grundvandsforholdene ved naturtyperne; men Natur & Vand finder dog forslagets tekst om naturforholdene tilfredsstillende i forhold til varetagelse af naturinteresserne.

I øvrigt omtaler forslaget også et beskyttet dige langs den østlige afgrænsning af graveområdet og hvordan, man kan tage hensyn til det. Natur & Vand har ingen bemærkninger til dette i forhold til sikring af de kulturhistoriske interesser.

Det er fortsat regionens vurdering at råstofgravning kan tilrettelægges således, at moseområderne og vandløbet ikke påvirkes negativt og at det beskyttede dige sikres. De konkrete vilkår, der skal sikre disse interesser, fastsættes i forbindelse med en senere behandling af en ansøgning om tilladelse til erhvervs-mæssig råstofindvinding.

Plan

Ingen kommentarer

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev har modtaget høringsbrev om det ovennævnte udlæg af graveområde og foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af det ansøgte graveområde. Museet skal i denne forbindelse gøre opmærksom på, at der i flg. Museets kortmateriale langs østkanten af matr. 1h ligger et beskyttet dige, som er omfattet af Museumslovens §29a. Der skal derfor søges dispensation hos kommunen, der er myndighed på dette område. Det skal desuden bemærkes, at den arkæologiske udtalelse alene forholder sig til risikoen for at træffe på væsentlige fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det ansøgte område. Graveområdet er på godt 15,5 ha og beliggende sydøst for Ødis i højtliggende, bølget terræn omgivet af moser og vandhuller. På en del af matr. 1d er der tidligere gravet grus. Denne del af graveområdet må anses for at være destrueret (se kortbilag). Omkring graveområdet er der registreret flere væsentlige fortidsminder. Nord for graveområdet - i og ved kulturarvsarealet omkring Dridekær Mose / Tapsøre skov - er der således registreret adskillige offer- og bopladsfund fra ældre stenalder og jernalder (bl.a. sb. 26-30 Taps sogn). Syd og sydøst for graveområdet er der registreret boplads fra jernalder og middelalder samt en urnegravplads fra jernalderen og endelig et fund af en ringnål fra vikingetiden (bl.a. sb.

40 og 44, Taps sogn samt sb. 12 Frørup sogn). Graveområdet er, som nævnt, placeret højt i terrænet, tæt ved vand, og vi ved af erfaring, at man i forhistorisk tid foretrak netop en sådan beliggenhed, når man skulle anlægge sine bopladser. På den baggrund er det Museets vurdering, at der er høj risiko for, at træffe på væsentlige jordfaste fortidsminder ved jordarbejde på graveområdet – naturligvis fra regnet den del af matr. 1d, der er destrueret ved tidligere gravning. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse af området, inden jordarbejdet går i gang.

Region Syddanmark har tilføjet beskrivelsen af sandsynligheden for fund af fortidsminder i miljørapportens afsnit om "Landskab og Fortidsminder".

Informationsmøde i Taps

Vedr. tillæg til Råstofplan 2012

Tidspunkt: Onsdag d. 19. august 2015

Sted: Taps Skole

Referent: Kristoffer Schrøder

Deltagere: 70 borgere fra Taps og Brænøre, entreprenør Nikolaj Beck, Bakkegården
Fra Kolding Kommune: Knud Erik Langhoff, Martin Sejersgaard-Jacobsen & Martin Pape
Fra Region Syddanmark: Jørn Lehmann Petersen, Trine Korsgaard & Kristoffer Schrøder

Baggrunden for mødet er høringsvar til forslaget til tillæg til Råstofplan 2012 for et råstofgraveområde ved Ødis Taps. Regionen har modtaget en række høringsvar fra beboere i området. Et gennemgående tema i høringsvarene har været bekymring for den trafikbelastning der vil komme hvis der skal fragtes sand og grus fra området.

Region Syddanmark har derfor taget initiativ til et informationsmøde. Referatet er godkendt af Kolding Kommune.

Referat

- 1) **Velkommen og præsentation** v/områdechef Trine Korsgaard
- 2) **Introduktion til råstofplanlægning** v/ Trine Korsgaard, Syddanmark (RSD) orienterede om processen frem til vedtagelsen af et tillæg til råstofplanen.
- 3) **Råstoffer - Hvorfor og hvorfor?** v/Udvalgsformand Jørn Lehmann Petersen, RSD. Jørn Lehmann Petersen fortalte om Regionsrådets strategi for råstofforsyningen, ressourcetsituationen og de politiske aspekter af råstofplanlægningen.
- 4) **Vejmyndigheden og råstofgravning** v/Afdelingsleder Martin Pape, Kolding Kommune (KK). Martin Pape orienterede om den forventede trafikbelastning:
  - Total råstofmængde: 1.360.000 m³ sand, grus og sten - heraf ca. 250.000 m³ grus og sten > 2mm
  - Udnyttelig mængde: ca 700.000 m³
  - Graves over 10 år
  - 20 m³ pr lastbil: 3500 læs grus og 3500 returlæs
  - 250 arbejdsdage pr. år: 28 lastbiler pr dag
  - åbningstid i graven fra 7.00-18.00: 2,5 biler i timen

Kolding Kommune har foretaget trafiktælling på Ødisvej i 2012. Tællestationen var placeret mellem nr. 43 og 53. Resultatet af tællingen er opgjort som årsdøgnstrafikken. Årsdøgnstrafikken er defineret som det antal biler der passerer en tællestation i begge retninger i løbet af et gennemsnitsdøgn, opgjort som gennemsnit over hele året.

Årsdøgnstrafikken på Ødisvej blev opgjort til 431 køretøjer, heraf 53 lastbiler. Årsdøgnstrafikken for cykler er 5.

Hvis alle lastbiler fra graveområdet passerer gennem Taps vil der således forventes en procentvis stigning i lastbiltrafikken på 53 %, fra 53 til 81 lastbiler og en samlet stigning fra 431 til 459 biler pr årsdøgn.

Martin Pape orienterede herefter om den kommende supercykelsti langs rute 170 mellem Kolding og Christiansfeld.

Desuden orienteredes om en række muligheder for foranstaltninger der kan øge sikkerheden og dæmpe farten på Ødisvej. Hvis tillægget til råstofplan vedtages, vil Kolding Kommune tage stilling til konkrete tiltag. Dette giver dog først mening når ruter og trafikmængder kendes.

5) **De konkrete planer** v/Nicolaj Beck, Bakkegården Transport

Nicolaj Beck fortalte at Bakkegården Transport har indgået aftale med ejerne af arealet om at indvinde råstoffer på arealet.

Der planlægges med en indvinding på 40.000 – 50.000 m³ om året svarende til 10-20 lastbiler pr dag inkl. returørsel.

Der vil blive 1 mand i graven, og råstofferne forventes anvendt til mindre projekter. Bakkegården Transport agter ikke at byde på større anlægslicitationer der vil kræve intensiv gravning og transport.

Kunderne forventes at findes i Vamdrup, Vonsild og Christiansfeld-området. Det betyder at transporten vil fordeles over Ødis, Frørup og Taps

Spørgsmål og debat

Efter de indledende oplæg var der spørgsmål fra salen og debat.

Debatten handlede primært om forhold vedr. trafik og vejforhold.

I det følgende er spørgsmål og synspunkter opsummeret og grupperet, således at overlappende spørgsmål og synspunkter behandles under et.

Spørgsmål/udsagn: Ødisvej er mange steder smal med en bredde på 4,30 meter. Har vejen tilstrækkelig bæreevne til lastbiler? Er der tænkt på at det vil blive vanskeligt for lastbiler at passere hinanden og personbiler?

KK: Vejen er i fornuftig stand og kan holde til den nuværende lastbiltrafik. Den forventes derfor også at kunne holde til en forøgelse af lastbiltrafikken fra 53 til 81 lastbiler pr. gennemsnitsdøgn. Vej-matriklen er bred. Det er derfor muligt at forstærke rabatten, hvis det viser sig nødvendigt.

Spørgsmål/udsagn: Ødisvej er i dårlig stand. Vil skader efter øget lastbiltrafik blive udbedret?

KK: Ødisvej er ikke ringere en andre veje i kommunen med tilsvarende størrelse og trafik. KK har som vejmyndighed pligt til at holde vejene i stand. Hvis der er skader der udgør en sikkerhedsrisiko bliver de udbedret med det samme. Øvrige reparationer og forbedringer indgår i kommunens prioritering sammen med de andre vejstrækninger.

Spørgsmål/udsagn: Der er behov for svingbaner og lyskryds ved Koldingvej og tiltag der begrænser hastigheden på Ødisvej. Hvis noget af trafikken skal gå igennem Brænøre, vil der blive gener der. Kan vi få en garanti for at vejen er i orden, inden der gives tilladelse?

KK: Det er for tidligt at iværksætte tiltag. Tillægget er ikke vedtaget og der er ikke en gravetilladelse under behandling. Hvis tillægget vedtages og når transportruterne er kendt, kan man se på de konkrete forhold og hvilke tiltag der er behov for.

Spørgsmål/udsagn: Ødisvej er skolevej. Morgentræk med råstoffer kan være sammenfaldende med når børnene skal med bussen.

Nicolaj Beck: Ja. Noget af trafikken vil være morgentræk til byggepladser, men ikke det hele.

Spørgsmål/udsagn: Kan der laves forbud mod gennemkørsel med grusbiler i Taps?

KK: Politiet er myndighed ved forbud mod fx højresving og gennemkørsel. Det er kommunens opfattelse, at politiet begrænser brugen af disse forbud. Hvis der gennemføres forbud mod gennemkørsel, vil det gælde alle lastbiler, eksempelvis også transportere af mælk, foder og fyringsolie. Desuden vil et sådant forbud blot flytte problemet til andre steder, der kan vise sig at være endnu mindre egnede.

Spørgsmål/udsagn: Regionens strategi for råstofindvinding beskriver samfundsnyttige eksempler som veje og sygehuse. Entreprenøren taler om små, private byggeprojekter. Der er ikke ret langt til Sønderjylland. Hvis der er overskud af grus der, hvorfor henter man så ikke materialerne syd for Kolding Kommune?

RSD: Råstofferne bruges naturligvis også af private. Eksempelvis har langt de fleste fliser i indkørslen og haven. De råstoffer der bruges til mindre projekter skal også komme et sted fra, og det giver samlet set den mindste trafikbelastning med en decentral forsyning. Overskuddet af råstoffer i Sønderjylland skyldes først og fremmest store forekomster ved Røde Kro, så de helt store mængder kan ikke bare hentes lige over kommunegrænsen.

Spørgsmål/udsagn: Sidst der blev gravet på arealet, blev Ødisvej blokeret når der skulle læsses og der var jord på vejen.

Nicolaj Beck: De vilkår der kommer i gravetilladelsen vil blive overholdt.

Spørgsmål/udsagn: Der er lige anlagt en skov til rekreative formål. Det virker ikke smart at lægge et graveområde ved siden af. Er der ikke et samarbejde mellem regionen og kommunen.

RSD: Efter vores opfattelse har vi et godt samarbejde med kommunen. Vi står med den opgave, at vi skal sikre en stabil forsyning med råstoffer. Nogle gange handler det om at finde den bedste løsning indenfor begrænsede rammer.

KK: Vi har til opgave at anvise vejadgang til kommunens virksomheder, uanset om det drejer sig om en råstofgrav, eller om fx mælkeproduktion.

Spørgsmål/udsagn: Hvorfor skal det tage mindst 10 år at få indvundet gruset. Kan det ikke bare blive overstået?

RSD: En tilladelse til råstofgravning gælder som altovervejende udgangspunkt i 10 år. Der skal særlige begrundelser og vægtige argumenter til at give en tilladelse der er kortere. Ellers vil det være forskelsbehandling at kræve at én indvinder skal sælge fx 700.000 m³ på 4 år, mens konkurrenterne i nabolaget kan indrette deres produktion efter udbud og efterspørgsel og indvinde den tilsvarende mængde over 10 år.

Spørgsmål/udsagn: Hvad med værditab? Huse nær råstofgraven og langs vejen vil blive usælgelige og trafikken vil resultere i sætningsskader.

RSD: Ved vurderingen af om et areal skal udlægges som graveområde, må der efter råstofloven ikke tages hensyn til et eventuelt fald i enkelte ejendommers handelsværdi mens gravningen pågår, ligesom der ikke er hjemmel til at inddrage en efterfølgende værdistigning hvis efterbehandlingen medfører en øget herlighedsværdi. Regionen vurderer at erstatning for evt. sætningsskader vil være et privatretligt anliggende.